

GERDA VAN
WAGENINGEN

Witte rozen

ROMAN

Gerda van Wageningen

Witte rozen

Uitgeverij Zomer & Keuning

I

De bloedrode zon piepte nog maar net boven de horizon uit. Ze zag hem in traag tempo en slechts licht in nevel gehuld boven de dijk langzaam in de lucht omhoog klimmen, daarbij gaandeweg de rode kleur verliezend. Het was en bleef een schitterend schouwspel, zo'n zon die opklom langs een zo goed als wolkeloze winterhemel. Robine van Kerpel kneep in de handremmen van haar fiets en stapte af om er een paar momenten bijna ademloos van te genieten.

Het was kil, zo vroeg in de morgen van deze stralende winterdag begin februari, die opnieuw een heldere vorstdag beloofde te worden, maar tegelijkertijd was het ook bitter koud nu ze stil bleef staan. Maar een mens moest de schoonheid van zo'n moment willen zien, kunnen zien, dat ook. Er schoten tranen in haar ogen en ze knipperde een paar maal, voor ze een papieren zakdoekje uit de zak van haar warme winterjack viste om haar ogen mee af te drogen.

Maar kom, zo vroeg op de morgen en zich dan alweer zorgen maken? Ze moest het maar liever van zich afzetten, al was dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Een paar maal huiverde ze, en dat was natuurlijk niet alleen van de vrieskou die zelfs door haar donzen jack heen begon te dringen. Resoluut stapte ze weer op. Ze huiverde, voor ze hard doorfietste om het weer een beetje warm te krijgen. Het werk wachtte immers. Tijd om te dromen had ze eigenlijk niet, vanmorgen.

Nog geen tien minuten later stapte ze het administratiekantoor binnen waar ze werkte. Ze was de laatste. Haar twee collega's hadden hun computers al opgestart. De hond van de baas, een gouden retriever met een lichtblonde vacht, begroette haar zoals elke morgen vol enthousiasme. Zo begroette het dier altijd iedereen; als waakhond was Luna absoluut ongeschikt.

'Ja, ja!' Ze wist wat het dier verwachtte. Elke morgen had ze

immers een hondenbrokje in haar zak en ze zou pas met rust gelaten worden als ze Luna had geaaid, een brokje had gegeven en haar speeltje, een touw met aan elk uiteinde een knoop, dwars door het kantoor had gegooid, zodat de hond het weer op kon halen.

Ze glimlachte naar Rebecca, een vrouw van midden dertig, moeder van twee kleine kinderen, sinds een halfjaar alleen omdat haar man er volkomen onverwacht vandoor was gegaan. Hij bleek een vriendin te hebben, bij wie hij was ingetrokken. Het einde van haar huwelijk was uitgedraaid op een regelrechte vechtscheiding. Rebecca leek niet erg gelukkig met haar huidige leven, had Robine meermalen vastgesteld. Ze was vaak ziek of bleef thuis als er iets met de kinderen was. Ze maakte regelmatig afspraakjes in de hoop weer iemand te leren kennen, maar haar kinderen waren vaak lastig, en tot haar verdriet had ze nog geen potentiële partner ontmoet die dat niet bezwaarlijk vond.

Robine werd onderzoekend opgenomen door de nieuwe collega die sinds de jaarwisseling hier werkte, ook op basis van een jaarcontract, zoals dat nu eenmaal ging in deze tijden. Het was een man, ongeveer even oud als Rebecca, die zijn vorige baan had verloren nadat hij boventallig was verklaard op een groot kantoor dat moest inkrimpen. Ernst Jan Hazelaar was een stille en nogal teruggetrokken collega van wie ze tot nog toe niet veel hoogte kreeg. Hij zei nooit veel en leek altijd afkeurend te kijken als zij met Rebecca ergens onbedaarlijk om moest giechelen. Iets wat inderdaad nogal eens voorkwam.

Ze startte ondertussen haar eigen computer op om uiteindelijk aan de slag te kunnen gaan. Veel mensen lieten hun belastingaangiften via een kantoor als dit afhandelen. Ze hadden geen grote bedrijven als klant, daar was de firma te klein voor, maar wel veel winkeliers, kleine zelfstandigen en mensen die er gewoon geen gat in zagen hun belastingaangifte zelf af te handelen, vooral een grote groep gepensioneerden en veel alleenstaande oudere vrouwen, die er hun kinderen niet mee wilden lastigvallen. Zoals José

altijd zei: een goed belastingkantoor betaalt zichzelf terug. De mensen moesten er vanzelfsprekend voor betalen, maar als de aanslag goed was ingevuld en ze daardoor minder belasting hoefden af te dragen, hadden ze die kosten er meteen weer uit.

José Rademaker was na haar scheiding, kort na haar vijftigste, met dit bedrijf voor zichzelf begonnen. Vroeger had ze meer dan vijfentwintig jaar samengewerkt met haar ex-man, die een groot kantoor had gehad, dat echter achteruit was gehold toen hij een jongere vriendin kreeg en hij het allemaal niet meer zo nauw nam met lange werkdagen en zo. Op dat kantoor had Ernst Jan vroeger gewerkt. José was er trots op zichzelf te kunnen bedruipen nadat ze alleen was komen te staan. Inmiddels was ze midden vijftig en hoopte ze erop toch nog een leuke man tegen te komen, die ze zou durven te vertrouwen. Dat was echter zo gemakkelijk niet voor haar, nadat ze erachter was gekomen dat haar man haar jarenlang had bedrogen.

Rebecca vroeg of Robine koffie wilde. Ze schrok op uit haar gepeins. ‘Heel graag. Het was prachtig buiten, maar ik zit nog steeds te rillen van de kou.’

‘Dat warmt wel weer op. Je zat zo ver weg met je gedachten.’ Rebecca wierp een onderzoekende blik op haar.

Robine vermande zich en knikte nadenkend. ‘Er is iets gaande in onze familie en ik weet niet hoe ik daarmee om moet gaan.’ Het kwam als een zucht naar buiten, voor ze het kon tegenhouden.

‘Vertel,’ drong Rebecca dan ook prompt aan, nadat ze een dampende beker bij Robine had neergezet en ook Ernst Jan en zichzelf van het bruine vocht had voorzien, dat menig mens ’s morgens op gang moest helpen.

Robine keek ernstig. Ze roerde een paar seconden peinzend in haar koffie. Toen haalde ze diep adem. ‘Rebecca, je weet toch dat ik een tante heb die aan een ernstige nierziekte lijdt?’

De andere vrouw knikte en keek haar collega onderzoekend aan. Ernst Jan zweeg, zoals hij meestal deed, maar Robine wist intussen wel dat niets hem ontging. ‘Ja, je vertelde eens hoe zwaar

het voor haar is, drie keer per week naar het ziekenhuis te moeten gaan om te dialyseren.’

‘Precies. Tante Ruth is nu opnieuw op een wachtlijst gezet voor een donornier.’

‘Opnieuw?’ Deze keer was het toch Ernst Jan die zich in het gesprek mengde.

Robine knikte en wiep een zijdelingse blik op hem. ‘Ze heeft al twee keer een donornier gekregen. De eerste keer van iemand die was overleden. Dat ging een halfjaar goed, toen werd de nier afgestoten en moest mijn tante opnieuw gaan dialyseren. Dat vond ze vreselijk, en ze ging bovendien steeds verder achteruit. Toen heeft mijn oom Jaap zelf een nier afgestaan om zijn vrouw het leven te redden. Wonder boven wonder bleek hij na de uitgebreide onderzoeken die voor een dergelijke operatie noodzakelijk zijn, een geschikte donor voor haar te zijn. Daarna ging het vijf jaar goed. Mijn oom en tante genoten van het leven en ondanks het feit dat mijn oom na die operatie altijd moe bleef en nooit meer helemaal de oude is geworden, genoten ze van elkaar en van de vrijheid om samen op vakantie te kunnen gaan, ook naar het buitenland. Maar toen werd ook die nier afgestoten en dat was een hele klap voor hen allebei. Keus had ze echter niet, mijn tante moest weer drie keer in de week naar het ziekenhuis om te gaan dialyseren en haar gezondheid ging sindsdien weer achteruit. Ze staat inmiddels opnieuw op de wachtlijst voor een donornier, maar misschien duurt het te lang eer ze aan de beurt is en er een geschikte nier voor haar beschikbaar komt. Daarom hebben haar artsen aangegeven dat er misschien nog eens in de familiekring naar een donor moet worden gezocht. Dat maakt de kans op complicaties kleiner en het kan ook sneller gaan. Dat zou mijn tante het leven kunnen redden. Ik vind de gedachte alleen al doodeng en we durven er thuis amper over te praten!’

‘Maar dat is toch juist mooi?’ vroeg Ernst Jan verwonderd. ‘Als een ernstig ziek mens daar enorm van opknapt? Mogelijk zelfs het leven kan worden gered, zoals je al zei? Er is immers altijd een

tekort aan donororganen, je hoort er vaak genoeg over in de media.'

Robine keek hem verlegen aan. 'Dat is waar, maar er wordt vaak niet bij verteld dat een donornier niet altijd jaren meegaat. Ja, het is inderdaad waar dat er patiënten zijn die al dertig jaar met een donororgaan doen, maar dat is bij lange na geen gemeengoed. Mijn tante heeft immers al twee keer een donornier gehad. Mijn moeder denkt er nu over om een van haar nieren aan haar zus af te staan. Mijn vader, mijn zus en ook ik zijn daar eigenlijk in stilte op tegen vanwege de risico's. We hebben dat immers van dichtbij meegemaakt met mijn oom. Het is niet iets waar je licht over moet denken, dat weten wij beter dan mensen die er niet in hun directe omgeving mee te maken hebben gehad.'

'Hoe oud is je tante eigenlijk?'

'Nog niet eens vijftig jaar. Ze is zeven jaar jonger dan mijn moeder.'

'Heb je misschien nog grootouders? Die zijn dan al oud en hoeven daarom minder lang met slechts een enkele nier verder te leven.'

Ze schudde het hoofd. 'Mijn grootvader is al vrij jong aan dezelfde ziekte overleden. Die is erfelijk, moet je weten. Destijds was er medisch gezien nog niet zo veel mogelijk als tegenwoordig het geval is. En mijn grootmoeder is twee jaar geleden overleden, ver in de tachtig en dement.'

'Heeft je tante geen kinderen die haar zouden kunnen helpen?'

Ze schudde haar hoofd. 'Nee. Haar ziekte en de wetenschap dat ze die aan eventuele kinderen door zou kunnen geven, heeft haar ervan weerhouden die te krijgen.'

'Je tante heeft dus niet gewoon de pech gehad een slechte gezondheid te hebben?'

Ze keek Ernst Jan verlegen aan. 'Dat klopt. Het gaat zoals ik al zei om een erfelijke ziekte. Als mijn tante kinderen had gekregen, zouden die vijftig procent kans hebben gehad de ziekte eveneens te krijgen. En dat risico wilde ze dus niet nemen. Mijn moeder is

de enige zus, maar ze hebben ook twee broers. Een van mijn ooms heeft de aanleg voor die ziekte eveneens, maar hij heeft er veel minder last van. Afgelopen weekeinde hebben mijn oom Jaap en tante Ruth de hele familie bij elkaar geroepen en heeft ze aan mijn moeder en mijn andere oom gevraagd of die een nier aan haar zouden willen afstaan, en of mijn moeder en mijn oom zich wilden laten onderzoeken of ze geschikte donoren voor haar zouden kunnen zijn. Mijn ene oom kan dat dus niet. De andere twijfelde meteen, want hij had aan zijn zwager gezien dat het doneren van een nier bij leven niet altijd zonder risico is, waar het de eigen gezondheid betreft. Hij heeft bovendien een drukke baan en kan niet zomaar maandenlang met onbetaald verlof gaan. Oom Jaap is altijd snel moe gebleven. Stel je voor, hij is nu pas eenenvijftig, en de nier die hij mist is bovendien voorgoed verloren gegaan. Daar is hij momenteel erg aangeslagen over. Hij heeft het gevoel zijn gezondheid voor niets op het spel te hebben gezet, hoe vaak mijn tante hem ook vertelt dat ze dankzij hem toch vijf jaar met elkaar hebben kunnen genieten van het leven, terwijl ze er zonder hem misschien niet eens meer geweest zou zijn. Al met al is het erg confronterend voor ons allemaal, dat begrijpen jullie wel.'

'Dus je tante is eigenlijk nog jong?'

'Negenenveertig. Ze was het hekkensluitertje van mijn opa en oma.'

José Rademaker kwam uit haar eigen kantoor en Robine vermande zich. 'Ik moet jullie er niet mee lastigvallen. We moesten al lang en breed aan het werk zijn.'

'Wat is er aan de hand?' vroeg hun werkgeefster glimlachend.

'Robine heeft zorgen om haar tante,' liet Rebecca weten.

'O ja? Wat erg voor je! Wat is er deze keer met haar aan de hand?'

'Ze moet opnieuw getransplanteerd worden, José. Maar deze keer willen de artsen het liefst dat de donor een familielid is, om het risico op complicaties te verkleinen. Mijn tante heeft mijn moeder en een oom gevraagd of zij zich willen laten onderzoeken,

om erachter te komen of ze geschikte donoren zouden kunnen zijn.'

José griezelde. 'Ik word al door angst bevangen zodra ik de draaideur van een ziekenhuis door loop.' Ze schroomde niet om deze zwakheid te bekennen, voor ze zichzelf van koffie voorzag en terugliep naar haar eigen kantooruimte. Luna huppelde vrolijk achter haar bazinnetje aan.

De deur viel achter José dicht en verlegen keek Robine naar haar beide collega's. 'We hebben al te veel tijd verdaan,' zuchtte ze schuldbewust. 'Het werk moet me juist afleiding bieden, want ik schaam me om het te zeggen, maar ik hoop maar dat mijn moeder niet geschikt wordt bevonden. Ze is altijd zo vrolijk en vitaal, ik wil niet dat dit mogelijk gaat veranderen. Mijn moeder is maar net iets ouder dan José, en de ziekte zit immers in de familie. Stel je voor dat ze nog maar één nier over heeft en ze krijgt een andere ernstige ziekte? Ik moet er niet aan denken!' Ze rilde en probeerde zich op haar werk te concentreren.

'Je moet maar zo denken: dat wordt zeer zorgvuldig onderzocht,' zei Ernst Jan nuchter. 'Ook de artsen nemen liever geen onnodig risico.'

'Ik wou dat ik daarvan overtuigd was,' huiverde Robine. Toen dronk ze resoluut haar inmiddels koud geworden koffie op. Ze moest het maar liever van zich afzetten. Er zou vast wel weer een donor voor tante Ruth gevonden worden en dan was ze weer een paar jaar in zoverre gezond dat ze net als ieder ander op vakantie kon gaan naar het buitenland, een dagje onbekommerd de stad in kon gaan om te winkelen, een gewoon leven kon leiden waar iemand die gezond was nu eenmaal nooit verder over nadacht, hoewel dit voor veel mensen helemaal niet zo vanzelfsprekend was.

Het grootste deel van haar lunchpauze besteedde ze zoals meestal aan een flinke wandeling. Zoals ze vaker deed, nam ze daarbij Luna mee. Frisse lucht maakte haar hoofd weer helder, deed

gespannen zenuwen tot rust komen en zorgde dat vervelende gedachten een halt werd toegeroepen. Ze stond even later langs het bevroren water en keek naar een paar knobbelzwanen die een wak in het ijs openhielden, dat naast hen druk bevolkt werd door wilde eenden en meerkoeten. Er waren ook een paar meeuwen bij. Ze zuchtte en keek op toen Ernst Jan onverwacht naast haar opdook. ‘Weet jij wat dat voor soort meeuwen zijn?’ vroeg ze om maar iets te zeggen.

Hij glimlachte. ‘Kokmeeuwen. In de zomer hebben ze een zwarte kop, maar in de winter slechts een klein donker vlekje achter het oor.’

‘O, nooit geweten,’ mompelde ze. ‘Hoe weet je dat?’

‘Mijn vader is een vogelliefhebber. Als kind werd ik vaak de natuur in gesleept en hij heeft me leren kijken, naar vogels, naar planten, naar paddenstoelen, kortom: hij heeft de pracht van de natuur bij zijn kinderen zo ongeveer door de strot geduwd.’

Ze schoot prompt in de lach om de droge toon van zijn stem.

‘Goed zo,’ mompelde hij goedkeurend. ‘Dat staat je beter dan de zorgelijke trek die de afgelopen uren om je mond heeft gelegen. Denk erom, Robine, veel mensen zijn van goede wil, maar ze zijn lang niet altijd in staat de problemen op te lossen van zo ongeveer de hele wereld, die ze zomaar op hun schouders hebben genomen.’

Ze keek hem onzeker aan. ‘Dat doe ik toch niet?’

Hij schokschouderde. ‘Soms heb ik de indruk van wel. Kom, we moeten terug. Er wachten bergen werk.’

Terug op het kantoor keek Rebecca hen zenuwachtig aan. ‘Ik ben net gebeld door de kinderopvang. Mijn dochtertje voelt zich niet lekker en heeft koorts gekregen. Ze moet zo snel mogelijk worden opgehaald. Ik heb al tegen José gezegd dat ik meteen weg moet.’

‘Jammer voor je.’

José deed niet moeilijk als Rebecca verstek moest laten gaan omdat er iets met haar kinderen was, maar de uren die ze daardoor

moest verzuimen moest ze op een later moment weer inhalen, terwijl ze als alleenstaande moeder toch al weinig tijd had. Minder uren gaan werken was ook geen optie, want Rebecca had al moeite genoeg om rond te komen. Haar ex-man moest weliswaar alimentatie voor zijn kinderen betalen, maar zoals wel vaker gebeurde was na die scheiding geld een middel geworden om te manipuleren en was Rebecca met haar ex in een bikkelharde strijd verwickeld. Als hij niet betaalde, hield zij de kinderen bij hem weg, en omdat hij ze niet zo vaak te zien kreeg als was afgesproken, deed hij dan weer moeilijk over het betalen van de alimentatie. Het leek een patstelling waar ze maar niet uit konden komen.

Rebecca vertrok aangeslagen. José keek haar werkneemster hoofdschuddend na. ‘Het zijn bijna altijd de vrouwen die de zwaarste last te dragen krijgen na een scheiding,’ peinsde ze hardop. ‘Ik heb het zelf ook ervaren. Vervelend voor Rebecca en ook voor ons, want het werk blijft liggen. Wel, ik heb een afspraak buiten de deur. Redden jullie het samen?’

‘Natuurlijk,’ grijnsde Ernst Jan, want bij José was hij spraakzamer dan doorgaans bij zijn twee jonge vrouwelijke collega’s het geval was. ‘Blijft Luna hier?’

De oudere vrouw knikte. ‘Ik ben er maar wat blij mee dat ze overdag hier is, ook als ik afspraken buiten de deur heb. Een hond die hele dagen alleen thuiszit, dat kan natuurlijk niet. Ik ben op tijd terug.’

Nadat ook José vertrokken was, boog Robine zich over haar werk en Ernst Jan zweeg, zoals zo vaak. Luna lag inmiddels in haar mand te slapen en een hele tijd kon Robine lekker doorwerken. Ze werd pas rond een uur of vier gestoord door een telefoontje van haar moeder.

‘Heb je even tijd?’ vroeg mam. Ze klonk aangeslagen.

‘Natuurlijk,’ schrok Robine. ‘Zit je iets dwars, mam?’

‘Je kunt zeker niet meteen naar huis komen?’

‘Rebecca moest onverwacht naar huis en José is er ook niet. Nog een uurtje, mam, dan ben ik klaar en kom ik meteen naar

huis. Wat is er aan de hand?’

‘Ik heb net een akelig gesprek gehad met oom Jaap. Ik voel me ineens zo verdrietig.’

‘Wel, ga een stukje wandelen en...’

‘Met die kou zeker,’ mopperde haar moeder.

‘Ga dan iets anders doen wat je leuk vindt, mam. Neem desnoods de auto en ga even ergens heen, bij Valerie langs of zo.’

‘Je zus werkt net zo goed als jij.’

‘Ze staat in een parfumerie, daar kun je zo binnenlopen. Ga anders winkelen, dat helpt misschien? Even andere mensen zien, wat afleiding?’

‘Nu ja, het moet maar.’

‘Bel pa anders.’

‘Die zit in een vergadering.’

‘Ik kom zo snel mogelijk naar huis,’ beloofde Robine nogmaals. Toen ze had neergelegd, merkte ze dat Ernst Jan haar onderzoekend aankeek.

‘Dat was mijn moeder,’ legde ze daarom uit, hoewel het hem natuurlijk niets aanging. ‘Ze heeft het moeilijk. Het verzoek van mijn tante ligt haar heel zwaar op de maag. Aan de ene kant wil ze haar zus dolgraag helpen, maar aan de andere kant is ze bang voor wat ze daarvoor moet doen.’

‘Begrijpelijk,’ vond hij. ‘Zulke beslissingen neem je niet lichtvaardig, en dat moet je tante op haar beurt kunnen begrijpen.’

‘Mijn tante is natuurlijk wanhopig, dat vertroebelt haar visie. Maar ze is ondanks alles nog steeds levenslustig genoeg om niet aan de dood te willen denken. Als er niet op tijd een nieuwe nier komt, kan dat uiteindelijk toch haar dood worden. Maar goed, elk huisje heeft zijn kruisje.’

Hij keek plotseling ernstig. ‘Dat is maar al te waar. Kijk maar naar Rebecca, en naar José.’

Ze leunde achterover, terwijl hij zijn zoveelste kop koffie voor die dag ging halen. ‘Rebecca is bloedmooi en zou gemakkelijk een nieuwe partner kunnen krijgen en daardoor ook minder geld-

zorgen, maar ze zit hopeloos vast in bitterheid, en haar kinderen zijn zonder meer behoorlijk lastig. José verlangt naar een nieuwe man in haar leven, maar ze durft niemand meer te vertrouwen na wat ze heeft meegemaakt.’

Ernst Jan moest lachen. ‘En jij lijkt de zorgen van je hele familie op je schouders te moeten dragen, terwijl je onbezorgd van je jeugd zou moeten kunnen genieten.’

‘Ja hoor, opa,’ grinnikte ze ineens plagend, want ze wist dat hij vierendertig was, en dus maar net iets jonger dan Rebecca.

Hij keek echter ernstig. ‘Ook ik heb mijn last te dragen, geloof het of niet. Zo gaat dat nu eenmaal. Mijn grootmoeder is eenen-negentig en zij beweert altijd stellig dat de enige plek waar mensen geen zorgen hebben, het kerkhof is. Ze beweert de laatste tijd bovendien dat het allemaal zo zachtjesaan wel mooi is geweest, en daar maken mijn ouders zich dan weer zorgen over.’ Hij glimlachte. ‘José is nog niet terug, en het is al bijna halfvijf. Voor alle zekerheid zal ik Luna nog even uitlaten,’ vond hij. ‘Jij moet straks weer door de kou naar huis fietsen, terwijl ik comfortabel in mijn goed verwarmde auto kan stappen.’

Ze keek hem na en bedacht dat hij simpelweg een man was van wie ze nauwelijks hoogte kon krijgen.

Astrid van Kerpel had zuurkoolstampot gemaakt, met rookworst erbij. Betere kost kon je je bijna niet wensen als het streng winterde, was de unanieme mening van Valerie en Robine toen ze om halfzeven met hun ouders aan tafel zaten.

Tot nog toe had mam niets meer gezegd, maar alleen verklaard dat ze hoofdpijn had en dat ze straks vroeg naar bed wilde gaan, waarop Robine had geantwoord: ‘Als het maar niet is om te piekeren, mam.’

Toen had haar moeder aangeslagen gekeken en slechts een tikje moedeloos de schouders opgehaald.

‘Wat was er nu eigenlijk aan de hand?’ vroeg haar vader zodra ze aan tafel zaten. Robine had het nog steeds een beetje koud na de fietstocht van twintig minuten van kantoor naar huis. Ze nam gretig een hap in de hoop daardoor weer helemaal warm te worden.

Het bleek dat haar moeder haar als laatste had gebeld. Eerst had ze haar man gebeld en daarna Valerie. Die werkte tot zes uur en kwam geregeld tegen halfzeven langs om mee te eten – hoewel ze sinds een halfjaar drie straten verderop op zichzelf woonde – waarna het gezin meteen aan tafel schoof omdat ze er geen van allen van hielden om erg laat te tafelen en dan nog met een vol gevoel in de maag naar bed te moeten gaan.

‘Oom Jaap kwam vanmiddag langs,’ zuchtte Astrid na lange tijd te hebben gezwegen, geslikt en een paar keer gezucht. ‘Hij begrijpt niet waarom ik er zo lang over na moet denken of ik wel een nier aan Ruth af wil staan. Wat hem betreft zou dat vanzelfsprekend moeten zijn, hield hij me doordringend voor, en had ik me maandag al meteen bij de behandelend arts moeten melden.’

‘Het klinkt alsof hij je erg onder druk zet, en dat was niet de afspraak. Juist hij zou toch moeten weten dat het afstaan van een nier geen peulenschil is,’ dacht Valerie hardop. ‘Ik zou er zelf nooit aan beginnen, dan weten jullie dat vast. Bovendien zijn

Robine en ik nog veel te jong om zo'n zware operatie te moeten ondergaan, die zulke verstrekkende gevolgen kan hebben in de toekomst. Ik heb een vriend, ik wil graag kinderen. Of stel dat we later zelf ziek worden en dan...'

'Je mening is duidelijk,' antwoordde vader Van Kerpel kortaf. 'Het is ook nog lang niet aan de orde. Je moeder en oom Kees hebben het verzoek gekregen om erover na te denken donor te zijn voor hun zuster, en het is volkomen normaal om in zo'n geval twijfels te hebben en te aarzelen. Juist Jaap, en dat ben ik volledig met je eens, zou moeten weten dat het hier niet om een kleinigheidje gaat. Hij draagt nog elke dag de gevolgen met zich mee, omdat zijn eigen gezondheid er behoorlijk op achteruit is gegaan nadat hij zich heeft laten opereren om zijn vrouw het leven te redden.'

'Hij is bang tante te moeten verliezen,' peinsde Robine. 'Dat moeten we toch ook wel begrijpen.'

'Vanzelfsprekend,' bevestigde haar vader nuchter. 'Maar er zitten twee kanten aan elke medaille.'

'Eigenlijk heb ik me nooit zo erg in de ziekte van tante verdiept,' bekende Robine wat verlegen. 'We weten dat onze opa aan dezelfde ziekte is overleden en misschien zijn er in het verleden nog wel meer familieleden aan gestorven, zonder dat we daarvan weten. We weten alleen dat de ziekte erfelijk is en dat mam die aanleg niet heeft en oom Kees ook niet.'

Haar moeder knikte. 'Tegenwoordig kunnen met erfelijkheidsonderzoek veel zorgen worden weggenomen, maar aan de andere kant ontstaan er weer nieuwe zorgen en twijfels door. Natuurlijk ben ik blij de aanleg voor die verschrikkelijke ziekte niet te hebben, en dus is de kans een stuk kleiner dat ik die aan mijn eigen kinderen heb doorgegeven. Toen jullie geboren werden, waren we er nog niet zo mee bezig, maar korte tijd later werd de ziekte bij Ruth ontdekt. Mijn vader leefde nog, al was hij ziek, en dat het om een erfelijke kwaal ging, daar stonden we voor die tijd nooit bij stil. Voor zover ik weet is er niemand anders in de familie aan die

ziekte overleden, geen neven of nichten in ieder geval, al geef ik eerlijk toe niet op de hoogte te zijn van de ziektegeschiedenissen van mijn grootouders en verder terug.'

'Bah, wat een somber gesprek onder het eten,' protesteerde Valerie. 'Laten we het liever over iets vrolijkers hebben, en mam, laat je niet door oom Jaap onder druk zetten, want uiteindelijk is dat voor niemand goed. Als je met iemand hierover wilt praten, kun je dat het beste met oom Kees doen, want die is voor hetzelfde blok gezet als jij. En als hij er geen problemen mee heeft om zich te laten opereren, hoef jij je niet onnodig zorgen te maken.'

'Gelijk heb je,' deed haar vader ook nog een duit in het zakje.

'Hoe heet de ziekte eigenlijk precies, waaraan tante Ruth lijdt?'

'Ze heeft zogenoemde cystenieren. Die zijn het gevolg van een ziekte die, voor zover ik weet, met de letters ADPKD wordt aangeduid. De ziekte openbaart zich meestal tussen het dertigste en veertigste levensjaar, maar soms wel eerder, en anderen kunnen er wel zestig mee worden voor ze problemen beginnen te krijgen en uiteindelijk moeten gaan dialyseren. Je tante heeft eigenlijk aan alle kanten pech gehad. Ruth was als kind al snel moe, en ze had ook vaak bloedneuzen. Pas heel veel later kwam ze erachter dat dit de eerste tekenen van die ziekte zijn geweest.'

Haar man knikte. 'Ik begrijp haar wanhoop ook wel. Ze heeft al twee keer een nieuwe nier gehad en die bleken geen blijvende oplossing te bieden. Het moet voor haar ook moeilijk zijn, opnieuw in onzekerheid te verkeren of ze nog op tijd geholpen kan worden of dat ze misschien vroeg moet sterven. Praten met Kees is inderdaad de beste oplossing. Je moet hem straks maar even bellen hoe hij denkt over het verzoek dat wij dit weekeinde hebben gehad. Je staat er niet alleen voor, vergeet dat niet,' liet vader Van Kerpel weten. 'Wij gaan samen met hem praten en ook met je schoonzus erbij. Maar nu moet je eerst eten, en denk erom, het gaat om een verzoek, dat het overwegen waard is, maar je bent niets verplicht waar je niet achter kunt staan, wat Jaap ook zegt en hoe hij mogelijk ook aandringt.'

‘Hij is bang om Ruth te verliezen.’

‘Ja, dat is hij, en dat begrijp ik best. Jaap is geen man die alleen kan leven. En hij tobt al jaren met de ziekte van Ruth, heeft geen kinderen gekregen terwijl hij die wel graag had willen hebben en heeft zelf een zware tol moeten betalen, in de hoop en verlangen zijn vrouw weer gezond te zien. Dus: we houden er voor vanavond over op, we gaan met de andere betrokkenen praten en alles rustig laten bezinken en overwegen, maar we laten ons door niemand opjagen, al zal dat lang niet altijd even gemakkelijk zijn als je zuster zich niet goed voelt en bang wordt dat mogelijke hulp deze keer daadwerkelijk te laat zal komen.’ Hij haalde diep adem en keek zijn vrouw liefdevol aan. ‘De zuurkool was lekker. Heb je ook nog een toetje?’

Rebecca verscheen die week niet meer op het werk, omdat de oudste van haar twee dochtertjes waterpokken bleek te hebben. José zei er niets over, maar Robine voelde wel aan dat ze er niet blij mee was. Rebecca verzuimde de laatste tijd namelijk veel vaker dan vroeger.

Die vrijdag leek de winter de strijd eindelijk op te willen geven en sneeuwde het in de loop van de dag een beetje, terwijl het buiten aanmerkelijk zachter aanvoelde. Robine had zo’n dag dat voor haar gevoel alles meezat. Ze schoot lekker op en ze verheugde zich op het weekeinde, want zaterdag had ze afgesproken met haar vriendin Ada de Vlieger en de twee jonge vrouwen waren van plan samen de stad in te gaan en eens lekker onverantwoordelijk veel geld uit te geven aan de nieuwe voorjaarsmode die ondanks het aanhoudende winterweer al volop in de winkels hing.

Toen Ernst Jan die middag tegen vijf uur als altijd op zijn precieze manier zijn bureau opruimde, lag er dan ook een vage glimlach om haar lippen omdat ze zich op het weekeinde verheugde. Lekker kletsen met Ada! Niets geen moeilijke discussies zoals er momenteel thuis gaande waren, nu mam de moeilijke keuze moest maken of ze haar zuster ging helpen of dat ze haar eigen gezond-

heid voorop wilde stellen en daarmee geen enkel risico wilde nemen. Oom Kees had inmiddels al laten weten dat hij niet zou laten onderzoeken of hij geschikt zou kunnen zijn als donor, en tante Ruth had daarover achter zijn rug om steen en been geklaagd bij haar zuster, en nog eens benadrukt dat mam nu haar enige hoop was en dat ze op haar rekende, omdat ze nog zo graag wilde blijven leven. Een leven met kwaliteit, weer kunnen reizen met oom Jaap en niet meer altijd en overal rekening moeten houden met alle beperkingen van het dialyseren, van het dieet dat ze moest volgen en de vochtbeperking waarmee ze vanwege haar nierziekte ook altijd rekening moest houden.

‘Fijn weekeind,’ wenste Robine haar collega opgewekt toe, toen hij zijn jas pakte.

Hij knikte en nam haar onderzoekend op. ‘De sneeuw blijft liggen. Wil je misschien meerijden met de auto, zodat je niet op de fiets naar huis hoeft met die gladheid?’

‘Er ligt niet zo veel sneeuw en het dooit langzaam weg. Het is geen probleem,’ wimpelde ze af. ‘Maar evengoed bedankt voor het aanbod.’

‘Ik wil anders niet op mijn geweten hebben dat je valt en een been breekt,’ glimlachte hij rustig. ‘Stel je voor, Rebecca met haar kinderen in de weer en jij in het gips. Dan kan ik wel op kantoor blijven wonen! Ik wens je een fijn weekeinde, Robine.’

‘Ja, dank je. Hetzelfde.’

‘Wat denk je, wordt het wel een fijn weekeinde voor jou?’ vroeg hij terwijl hij haar vragend aankeek.

Ze wist even niet wat te antwoorden, want ze vond Ernst Jan doorgaans maar een stille. Een man van de cijfertjes, hij vertelde bijna nooit iets over zijn persoonlijk leven. Hoewel ze al bijna twee maanden samenwerkten, zou ze met geen mogelijkheid kunnen zeggen wat zijn liefhebberijen waren. Ze wist alleen dat hij niet getrouwd was, geen vriendin had en dat hij een appartement huurde op tien minuten rijden van het kantoor.

‘Je bedoelt, met alle toestanden bij mij thuis waar ik eerder

deze week over vertelde?’

Hij leek even te aarzelen. ‘Het is niet niks, waar het bij jou thuis om draait.’

‘We komen er uiteindelijk wel uit,’ liet ze weten, naar buiten toe met veel meer zekerheid dan ze vanbinnen voelde. Hij vertrok, zij maakte een paar notities af die ze net aan het invoeren was en was nog bezig haar computer af te sluiten toen José uit haar kantoor kwam, met zoals gebruikelijk Luna op haar hielen. ‘Alles goed?’ vroeg José schijnbaar langs haar neus weg.

Robine aarzelde. ‘Waarom vraag je dat eigenlijk?’ Ze besepte best dat het een beetje afwerend klonk en dat zou niet nodig moeten zijn, want haar werkgeefster was een hartelijke vrouw met altijd warme belangstelling voor het wel en wee van de mensen om haar heen.

‘Je vertelde immers deze week over je tante. Dat moet toch heel ingrijpend zijn voor je familie.’

Ze knikte en leunde achterover. Het werk was gedaan. Ze aaide Luna, die alweer kwispelstaartend bij haar kwam staan, met het favoriete speeltje in haar bek, met de duidelijke uitnodiging dat het weggegooid moest worden, zodat ze het op kon gaan halen. Bijna gedachteloos deed Robine dat.

‘Ja, dat is het, en achter alles zit de angst dat ik het zelf ook zou kunnen krijgen.’

‘Ben je daar nooit op getest?’

‘Wil ik een dergelijk antwoord wel weten?’ stelde ze een tegenvraag. ‘Stel dat ik de aanleg inderdaad blijf te hebben? Dat betekent vroeger of later zelf ziek worden. Dat betekent ook geen kinderen in de toekomst.’

José grinnikte onverwacht. ‘Vind eerst maar eens de juiste vent, voor je aan dat laatste gaat denken. Dat valt ook nog lang niet altijd mee.’

Ze greep de onverwachte strohalm met beide handen aan. ‘Nu spreek je over jezelf. Waarom wil je eigenlijk zo graag een nieuwe relatie, terwijl je zulke nare herinneringen hebt aan de afloop

van je huwelijk?’ vroeg ze onverbloemd.

José leek het niet een al te grote inbreuk op haar privacy te vinden om dit met een van haar werknemers te bespreken. Ze ging ontspannen glimlachend op het puntje van Robines bureau zitten. ‘Als Rebecca maandag nog niet komt, moet ze maar thuis werken,’ begon ze met een zucht. ‘Ik weet niet of ik het wel prettig vind dat ze zo gemakkelijk haar werk laat schieten als haar kinderen haar nodig hebben. Maar dat terzijde. Ja, ik heb er een nare nasmaak aan overgehouden, maar ik heb het intussen wel verwerkt. Ik ben nu midden vijftig. Misschien mag ik nog vijftwintig of dertig jaar meegaan. En dan al die tijd alleen blijven?’ Ze zuchtte. ‘Mijn vriendin zegt dat ik juist moet genieten van mijn vrijheid, omdat ik kan doen en laten wat ik wil, en vooral dat ik voortaan baas ben over mijn eigen afstandsbediening.’ Ze lachte, maar of dat welgemeend was? ‘Maar ik weet het niet! Ik heb tijd nodig gehad om alles wat er is gebeurd te verwerken, dat is waar. Het heeft me sterk gemaakt om mijn eigen kantoor op te richten en te ontdekken dat ik prima in staat ben in financieel opzicht voor mezelf te zorgen. Ik hoef geen groot, imposant kantoor op te bouwen met belangrijke klanten, zoals ik dat vroeger met mijn man had. Ik ben tevreden met het helpen van mensen die er anders zelf niet uit kunnen komen en daar gewoon een prettig inkomen aan over te houden. Dat voelt allemaal goed, maar toch... Als ik aan de toekomst denk, en aan jaren en jaren alleen te moeten blijven, nee, dat wil ik liever niet.’ José kreeg voor even een verdrietige trek om haar mond. Toen haalde ze weer diep adem en stond ze resoluut op. ‘Ik heb de stoute schoenen aangetrokken en eergisteren een profiel aangemaakt op een datingsite. Tegenwoordig schijn je nauwelijks nog op andere manieren een man te kunnen ontmoeten en via die weg is het tenminste meteen duidelijk wat ik wil, en weet ik dat er mannen gaan reageren met hetzelfde doel voor ogen: niet eenzaam oud te willen worden.’

‘Kijk maar uit! Dergelijke mannen zitten er misschien wel tussen, maar er zijn er veel meer die liever de katjes in het donker

willen knijpen en virtueel erop los flirten, terwijl de moeders nietsvermoedend beneden op de bank zitten met een boek of om naar hun favoriete soap te kijken.’

José schoot prompt in de lach. ‘Ik dacht nog wel dat jij me zou begrijpen!’

Ze lachten samen, voor Robine onverwacht ernstig werd. ‘Begrijpen doe ik je zeker, José, maar kijk alsjeblieft een beetje uit, want niet iedereen is even eerlijk en betrouwbaar. Zeker niet op internet.’

‘Dank je voor je bezorgdheid, en inderdaad, ik heb te veel meegemaakt om niet langer in zeven sloten tegelijk te lopen.’

‘Dan is het goed, en dan hoop ik oprecht dat je vindt wat je zoekt.’

José knikte. ‘Ik hoop op mijn beurt dat in jouw familie alles ook ten goede keert.’

‘Iets dergelijks zei Ernst Jan ook al.’

‘Kunnen jullie goed samenwerken?’

‘Ja, best. Hij is een stille, maar een harde werker, en hij heeft duidelijk veel ervaring.’

‘Hij werkte tien jaar voor mijn man, maar ze gingen botsen toen mijn man fouten begon te maken toen hij vanwege die vriendin veel te weinig op de zaak was, en Ernst Jan hem erop wees. Hij werd er om die reden uitgegooid zodra het kantoor moest inkrimpen. Ik ben blij met hem. De lastigste gevallen die wij moeten afhandelen, krijgt hij op zijn bord geschoven. Wel, nogmaals, fijn weekeinde.’

Robine stond op en trok haar jas aan. Toen ze buiten stond, sloot José achter haar het kantoor voor het weekeinde af.

‘Niet doen,’ zei Ada de volgende middag zonder verdere omhaal.

De twee vriendinnen zaten in een hoekje van een restaurant en hadden net een salade verorberd. Met een kop koffie bij wijze van toetje voor hun neus hadden ze plannen gemaakt waar ze nog verder zouden gaan winkelen. Ze hadden al behoorlijk wat rondge-

keken, maar nauwelijks nog iets gekocht.

De dooi had de afgelopen nacht doorgezet en er lagen inmiddels nog slechts sneeuwresten op plekken waar de zon niet had kunnen komen. Zo nu en dan viel er een druilerige regen. Het was nog steeds buitengewoon kil buiten, en door de schrale wind voelde het veel kouder dan de thermometer deed vermoeden.

‘Ik weet het niet. José vroeg gisteren ook al of ik me ooit heb laten testen of ik misschien ook erfelijk belast ben. Maar ik ben er bang voor. Ik wil het geloof ik niet weten.’

‘Jouw kans is waarschijnlijk niet zo groot, omdat je moeder de aanleg voor de ziekte niet heeft,’ zei Ada. ‘Maar je laten testen kan inderdaad heel onaangename feiten aan het licht brengen, en kun je daar wel mee leven?’

Robine beet peinzend op haar lip. ‘Maar zonder test blijf ik in onzekerheid, en hoewel het nu niet aan de orde is, kan er in de komende jaren een moment in mijn leven komen dat ik erover na ga denken of ik kinderen van mezelf zou willen hebben. Valerie is inmiddels zover. Ze is bijna dertig en ineens voelt ze de biologische klok in haar nek hijgen.’

‘Rammelende eierstokken, zo noemt je vader dat toch?’ grinnikte Ada. ‘Ze is bij lange na de enige niet!’

‘Vroeger was het een stuk simpeler. Je kreeg ze of je kreeg ze niet. Nu moet er over alles worden nagedacht en een keuze worden gemaakt. Wil ik ze wel of juist niet? En zo ja, wanneer wil ik ze dan, en is de partner wel een geschikte vader? Wil die het ook of juist weer niet? Mensenlief, wat een keuzes allemaal!’

‘Zo maken mensen van alles een probleem,’ stelde haar vriendin nuchter vast. ‘Maar bedenk wel dat er toch een zware last van je schouders zou vallen, als je wist dat de ziekte jou niet zal treffen.’

‘Valerie heeft zich inderdaad laten testen in verband met haar kinderswens. Ze heeft de aanleg niet.’

‘Die wetenschap zal haar enorm gerustgesteld hebben,’ zei Ada, terwijl ze Robine onderzoekend aankeek.

‘Ja, dat is waar. Maar goed, ikzelf ben nog geen kerel tegengekomen voor wie ik echt warm kan lopen.’

‘Komt vanzelf,’ grinnikte Ada, genietend van haar koffie.

‘Laten we het hopen. José heeft een profiel aangemaakt op een datingsite voor oudere hoogopgeleide alleenstaanden.’

‘Op haar leeftijd?’

‘Ze is pas midden vijftig.’

‘Mijn eigen moeder wil geen polonaise meer aan haar lijf, en die is nog maar net zestig.’ Ada’s vader was alweer een jaar of vijf geleden volkomen onverwacht overleden aan een hartstilstand. ‘Maar ik geef toe, dat was geen gemakkelijk huwelijk.’

‘Je moeder heeft veel toe moeten geven,’ knikte Robine. ‘Maar ieder voor zich maakt die keuze, en ik gun het José dat ze weer iemand tegenkomt.’

‘Wel, de meeste mannen reageren op vrouwen die behoorlijk wat jonger zijn dan zichzelf, want zeker als ze gepensioneerd zijn, willen ze het liefst goed verzorgd worden, en een jongere vrouw geeft ook de beste kansen dat er naar hen omgekeken zal worden als ze eenmaal met hun gezondheid gaan tobben.’

‘Bah, wat klinkt dat berekenend,’ lachte Robine.

Ada was het niet met haar eens. ‘Welnee, dat is een geval van nuchter nadenken, en daar zijn mannen doorgaans beter in dan vrouwen. Vrouwen hebben weleens een pijntje, zegt mijn moeder, maar voor een man vergaat dan meteen de wereld.’

Robine schoot opnieuw in de lach. Daverend, deze keer. ‘Overdrijven is ook een kunst!’

‘Best wel, maar veel mannen worden net kleine kinderen als ze wat mankeren, en dan willen ze emmers vol aandacht. En vrouw-tjelijef maar rennen, want dat heeft ze al geleerd toen ze nog jong was. Emancipatie of niet, het draait er maar al te vaak op uit.’

‘Je generaliseert te veel,’ meende Robine nog nagrinnikend. ‘José heeft gewoon gelijk als ze zegt dat ze nog jaren mee kan en dat ze die jaren graag met iemand wil delen.’

‘Nu ja, dat willen wij uiteindelijk toch ook?’

‘Op termijn: zeker. Werken voor de kost en op een dag als vandaag meer kleren kopen dan je portemonnee toelaat, is één ding, maar als je diep in mijn hart kijkt ben ik toch een biologisch vrouwtjesdier, emancipatie of niet. Want sinds mensenheugenis hebben onze oermoeders kinderen grootgebracht, en ik wil ook graag een gezin in de toekomst, vooropgesteld natuurlijk dat ik...’

Ada lachte luid. ‘Dat je de juiste kerel tegenkomt, ja hoor! Maar heus, dat wil ik ook. Ik denk er alleen nog niet te veel over na.’

‘Ik heb dat ook tot voor kort niet gedaan, maar nu met al die toestanden thuis... Als je daar iets van leert, Ada, is het wel dat de mens wikt, maar dat God inderdaad beschikt. Het is goed om na te denken over het leven, om beslissingen te nemen zodat je je leven kunt leiden zoals je dat het liefst wilt, maar altijd weer moet een mens de bakens verzetten, omdat er onverwachte dingen gebeuren die alles zomaar overhoop kunnen gooien. Mijn tante is ziek, en de hele familie is er inmiddels bij betrokken en heeft er een mening over. Het ligt allemaal erg gevoelig. Oom Jaap heeft heel boos gereageerd naar mijn oom Kees omdat die geen nier af wil staan. Dat heeft tot wederzijdse verwijten geleid en dreigt zelfs zo hoog op te lopen dat er misschien wel een scheuring in de familie ontstaat.’

Ada keek weer ernstig. ‘Het is ook niet niets! De een vecht voor haar gezondheid en je oom wil graag dat zijn vrouw blijft leven en weer een goed bestaan krijgt, al is het maar voor enkele jaren. Maar de ander denkt waarschijnlijk: ik moet nog jaren mee, ik wil graag dit of dat doen met mijn leven en dat wil ik niet in de waagschaal stellen door risico’s te nemen met mijn gezondheid. En geef hem eens ongelijk! Het is met recht een onmogelijk dilemma, waar sommige mensen in jouw familie voor staan.’

‘Ja, dat is waar,’ gaf Robine toe. ‘Ik kan er werkelijk niets mooiers van maken. Maar vandaag wil ik nergens over piekeren, Ada.’

‘Je hebt gelijk. Ik hoop wel dat het je heeft opgelucht er je hart over te kunnen luchten.’

Robine keek haar vrienden recht aan. ‘Dat heeft het, en dank je wel.’

‘Altijd welkom, als het je nog eens hoog zit,’ retourneerde Ada. ‘En nu wil ik nog een nieuwe bikini scoren waarmee ik alle kerels het hoofd op hol ga brengen als ik in mei naar Portugal ga.’

Lachend rekenden ze even later af, de rekening als altijd keurig doormidden delend en elk de helft van het geld op tafel leggend.

Kiest ze voor haar tante of voor zichzelf?

Robines tante Ruth is ernstig ziek. Ze heeft een nieuwe nier nodig, liefst van een levende donor. Nadat Ruths man al eens een nier heeft afgestaan die helaas werd afgestoten, wordt er onder anderen naar Robine gekeken voor een nieuwe kans.

De jonge Robine komt in gewetensnood. Ze wil haar tante helpen, maar ze wil ook nog heel veel andere dingen. Een gezin stichten, een huis kopen, kortom: haar eigen leven invullen. Terwijl ze zich door haar oom en tante steeds meer onder druk voelt gezet, kan ze gelukkig wel goed praten met haar ouders en collega's. Maar uiteindelijk is het Robine zelf die de keuze moet maken.

In deze moderne roman gaat Gerda van Wageningen in op een lastige vraag: als je voor de keuze komt te staan tussen een ander en jezelf, voor wie kies je dan? In *Witte rozen* verkent de auteur dit ethische vraagstuk met in de hoofdrol een jonge vrouw in de bloei van haar leven, wat de keuze extra ingewikkeld maakt.

Z&K

ISBN 978 94 0190 240 3 NUR 344

9 789401 902403

www.romanserie.nl